

Inwestycja:

Renowacja Cmentarza Legionistów w Jastkowie
Kwatery poległych, aleja, ogrodzenie cmentarza

Adres inwestycji:

Panieńszczyzna, Gmina Jastków, Powiat lubelski
Dz. nr ewid. 562, obr. 060907_2.0014 Panieńszczyzna

Kategoria obiektu budowlanego: VI (cmentarze)Wpis do rejestru zabytków województwa lubelskiego pod numerem A/1007Inwestor:

Urząd Gminy Jastków, ul. Chmielowa 3, 21-002 Jastków

Jednostka projektowa:

Autorskie Biuro Architektury INVESTPROJEKT-PARTNER 6 Sp. z o.o., ul. Tomasza Zana 38, pokój 501, 20-601 Lublin

Autorzy projektu:

Projekt zagospodarowania terenu i Architektura:

mgr inż. arch. Maria Balawejder-Kantor, upr. nr 1309/Lb/81

mgr inż. arch. Andrzej Kasprzak, upr. nr 2552/Lb/85

mgr inż. arch. Wojciech Kołodyński, upr. nr 48/LOIA/08

Konstrukcja: inż. Włodzimierz Wójtowicz, upr. nr 42/Lb/75

Program prac konserwatorskich:

mgr Monika Konkolewska, Konserwator dzieł sztuki, Rzeczoznawca ZPAP

PROJEKT ARCHITEKTONICZNO-BUDOWLANY**ARCHITEKTURA I KONSTRUKCJA****OPIS TECHNICZNY****1. PODSTAWA OPRACOWANIA I MATERIAŁY WEJŚCIOWE**

Jak w opisie do Projektu zagospodarowania terenu.

2. PRZEDMIOT INWESTYCJI

Przedmiotem inwestycji jest renowacja Cmentarza Legionistów w Jastkowie w zakresie obejmującym teren cmentarza z kwaterami poległych, aleją i ogrodzeniem.

Projekt renowacji Cmentarza zachowuje jego układ urbanistyczny i obejmuje:

- prace renowacyjne zapewniające poprawę stanu technicznego kwater oraz znajdujących się na nich symboli nagrobnych,
- wymianę nawierzchni alei,
- prace renowacyjne zapewniające poprawę stanu technicznego ogrodzenia
- korektę ukształtowania terenu
- zalecenia dla szaty roślinnej
- zalecenie wycięcia drzewa kolidującego i niszczącego kwaterę 08

3. ZALECENIA OGÓLNE DO RENOWACJI ISTNIEJĄCYCH KWATER Z BETONOWYMI SYMBOLAMI NAGROBNYMI**3.1. Kwatery poległych legionistów**

- 3.1.1. Obramowania kwater – istniejące obramowania zostały wykonane na miejscu lokalizacji jako betonowe elementy monolityczne; ze względu na zły stan techniczny (odkształcenia, ubytki, spękania) obramowania przeznacza się do wymiany

- 3.1.2. Symbole nagrobne wykonane w formie odlewów betonowych: krzyże (91 sztuk) i macewa (1 sztuka) – wykonane jako znormalizowane elementy betonowe, wstawione w obramowania na etapie ich betonowania, na miejscu lokalizacji; ze względu na zróżnicowany stan techniczny poszczególne symbole nagrobne kwalifikuje się do trzech grup postępowania renowacyjnego:
- najlepiej zachowane, z mikropęknięciami, zanieczyszczone, pokryte mikroorganizmami (37 krzyży) – wymagają podstawowych zabiegów konserwatorskich przeprowadzonych zgodnie z *Programem prac konserwatorskich* autorstwa mgr Moniki Konkolewskiej, stanowiącym część niniejszego projektu budowlanego
 - zniszczone, z płytkimi spękaniami i lokalnymi ubytkami, zanieczyszczone, pokryte mikroorganizmami (37 krzyży i jedna macewa) – przeznaczone do pełnej konserwacji przeprowadzonej zgodnie z *Programem prac konserwatorskich* autorstwa mgr Moniki Konkolewskiej, stanowiącym część niniejszego projektu budowlanego
 - znajdujące się w złym stanie technicznym (17 krzyży) – zalecane wykonanie nowych odlewów z godnie z niniejszym projektem budowlanym, część architektura i konstrukcja
- 3.1.3. Symbole nagrobne w formie betonowych tablice naziemnych (8 tablic) – zniszczone, zanieczyszczone, pokryte mikroorganizmami – przeznaczone do pełnej konserwacji przeprowadzonej zgodnie z *Programem prac konserwatorskich* autorstwa mgr Moniki Konkolewskiej, stanowiącym część niniejszego projektu budowlanego
- UWAGA: Stan techniczny symboli nagrobnych umieszczonych w kwaterach oraz zalecane działania renowacyjne i prace konserwatorskie przedstawia tabela (pkt 5 niniejszego opisu) z imiennym zestawieniem poległych legionistów - zgodnie z inskrypcjami na betonowych formach symboli nagrobnych (krzyże, tablice naziemne, macewa).

4. OPIS DZIAŁAŃ RENOWACYJNYCH I PRAC KONSERWATORSKICH

4.1. Prace przygotowawcze

- 4.1.1. Usunięcie drzewa zagrażającego kwaterze 08, z usunięciem korzeni do głębokości 50 cm. Na rysunku Projektu Zagospodarowania Terenu zaznaczono znajdujące się na mapie ale już usunięte drzewa – zabieg przeprowadzony zgodnie z opracowaniami mgr inż. Iwony Brankiewicz - architekta krajobrazu: „Renowacja Cmentarza Legionistów w Jastkowie – Gospodarka Drzewostanem” i „Renowacja Cmentarza Legionistów w Jastkowie – Projekt Wykonawczy Zieleni” (wrzesień 2018)
- 4.1.2. Wstępne oczyszczenie powierzchni betonowych symboli nagrobnych (krzyży, macewy, tablic naziemnych) z mchów, porostów i drobnej roślinności w celu zapobiegania ich rozprzestrzenianiu
- 4.1.3. Oznaczenie betonowych symboli nagrobnych (krzyży, macewy, tablic naziemnych) wg podziału na trzy grupy:
- najlepiej zachowane, z mikropęknięciami, zanieczyszczone, pokryte mikroorganizmami (37 krzyży) – przeznaczone do podstawowych zabiegów konserwatorskich
 - zniszczone, z płytkimi spękaniami i lokalnymi ubytkami, zanieczyszczone, pokryte mikroorganizmami (37 krzyży, jedna macewa i 8 tablic naziemnych) – przeznaczone do pełnej konserwacji
 - znajdujące się w złym stanie technicznym (17 krzyży) – przeznaczone do rekonstrukcji (wykonania odlewów)
- 4.1.4. Wycięcie betonowych symboli nagrobnych z obramowań kwater, dokonanie ich segregacji wg wcześniej dokonanych oznaczeń i przewiezienie elementów zakwalifikowanych do konserwacji do miejsca ich konserwacji
- 4.1.5. Rozbiórka nawierzchni alei wykonanej z cegły klinkierowej (150,5 m²)

- 4.1.6. Rozbiórka obramowań kwater (9,5 m³)
- 4.1.7. Ukształtowanie skarp przy ogrodzeniu tak aby na odcinku D-C pomiędzy kwaterami i podstawą skarpy poziomy odcinek terenu wynosił minimum 1,0 m a na odcinku C-B minimum 1,2 m
- 4.2. Prace renowacyjne – kwatery poległych legionistów
- 4.2.1. Przeprowadzenie prac konserwatorskich symboli nagrobnych (krzyży, macewy, tablic naziemnych) zgodnie z *Programem prac konserwatorskich*
- symbole nagrobne najlepiej zachowane, z mikropęknięciami, zanieczyszczone, pokryte mikroorganizmami (37 krzyży) – przeznaczone do podstawowych zabiegów konserwatorskich
 - symbole nagrobne zniszczone, z płytkimi spękaniami i lokalnymi ubytkami, zanieczyszczone, pokryte mikroorganizmami (37 krzyży, jedna macewa i 8 tablic naziemnych) – przeznaczone do pełnej konserwacji
- 4.2.2. Wykonanie nowych obramowań kwater poległych w formie prefabrykowanych ram:
- Wykonanie formy
Ułożenie zbrojenia – otulina zbrojenia równa 4 cm, stal AIII N B500SP (kl. C), pręty żebrowane
 - Betonowanie: pozycja wykonania prefabrykatu – betonowania winna być odwrotna niż pozycja wbudowania na cmentarzu
Beton B37 (C30/37), wodoodporny W8, mrozoodporny, prefabrykat o strukturze betonu architektonicznego z użyciem piasku kwarcowego o dużej czystości, białego lub kremowego. Nie przewiduje się przecierki lub innych napraw betonu wykonanego prefabrykatu.
Klasa ekspozycji XF1.
- UWAGA: Przy wykonywaniu prefabrykatów należy przewidzieć otwory lub inne elementy montażowe, umożliwiające wyjęcie prefabrykatu z formy i zamocowanie haków do montażu ram na cmentarzu.
- 4.2.3. Rekonstrukcja krzyży zgodnie z programem konserwatorskim i projektem konstrukcji
- Wykonanie formy dla uzyskania odlewu wiernie odpowiadającego oryginałom
 - Ułożenie stali zbrojeniowej w środkowej przestrzeni odlewanej formy – stal AIII N B500SP (kl. C), pręty żebrowane
 - Beton B37 (C30/37), wodoodporny W8, mrozoodporny, prefabrykat o strukturze betonu architektonicznego z użyciem piasku kwarcowego o dużej czystości, białego lub kremowego. Nie przewiduje się przecierki lub innych napraw betonu wykonanego odlewu, zarówno po stronie frontowej jak i tylnej.
Klasa ekspozycji XF1
 - Po rozformowaniu w stanie lekko wilgotnego betonu należy wykonać ryflowanie brzegów i ryty napisowe, a po wyschnięciu podbarwić litery farbą silikatową w kolorze ciemnografitowym.
- 4.2.4. Przygotowanie wykopów po usuniętych istniejących obramowaniach dla osadzenia nowych prefabrykowanych ram kwater:
- Geodezyjne wytyczenie i wypoziomowanie miejsc osadzenia nowych obramowań (lokalizacja zgodna z istniejącą)
 - Wypełnienie wykopów warstwą stabilizowanego piasku o grubości min. 10 cm
- 4.2.5. Osadzenie nowych obramowań kwater z geodezyjnym poziomowaniem (20 szt.)

4.2.6. Montaż symboli nagrobnych w gniazdach prefabrykatów kwater przy użyciu zaprawy klejowej mrozo i wodoodpornej

4.2.7. Wyrównanie i odpowiednie wypoziomowanie terenu wokół kwater i wewnątrz kwater

4.3. Prace renowacyjne – aleja

4.3.1. Obrzeża

Zastosowano obrzeża aluminiowe: $h = 150 \text{ mm}$

Łączna długość obrzeży: 66,5 mb

4.3.2. Nawierzchnia

Nową nawierzchnię alei zaprojektowano z materiału mineralnego związanego żywicą dwuskładnikową na bazie żywic epoksydowych, wodoprzepuszczalnego, naturalnie stabilizowanego, stosowanego na ścieżki parkowe o wyglądzie naturalnym, w kolorze szarym.

Powierzchnia nawierzchni wynosi $150,5 \text{ m}^2$

Projektowany poziom nawierzchni alei zrównać z poziomami pierwszych stopni schodów znajdujących się przy wejściu na Cmentarz i przy wejściu na taras z pomnikiem), przyjmując rzędne wysokościowe odpowiednio:

- w strefie pomiędzy kwaterami – na rzędnej 212,21 m npm
- na placu przed schodami prowadzącymi na taras z pomnikiem – od rzędnej 212,21 m npm przy kwaterach 01 i 11 do rzędnej 212,30 istniejącej na pierwszym stopniu schodów

Warstwy nawierzchni alei w kolejności ich układania:

- grunt rodzimy
- piasek kopany zagęszczany (warstwa odsączająca) grub. 10-20 cm (zagęszczenie dynamiczne)
- kruszywo łamane – kliniec jako warstwa nośna o ziarnie od 4-22 mm lub 4-31,5 mm, zagęszczana tak jak w przypadku podbudowy do układania kostki betonowej grub. min. 10 cm (zagęszczenie dynamiczne)
- warstwa mineralno-żywiczna nawierzchni wodoprzepuszczalnej grub. 2,5 cm

4.4. Prace renowacyjne – ogrodzenie

4.4.1. Ogrodzenie należy poddać renowacji.

- część ogrodzenia znajdująca się pomiędzy Cmentarzem i terenem Szkoły (odcinki f-B i B-e) – ażurowe przesła stalowe do renowacji wg pkt. 4.4.2.
- ogrodzenie zewnętrzne (odcinki e-C, C-D z bramą wejściową oraz D-A i A-f):
 - a) elementy pełne, podmurówki i czapy obłożone okładziną z piaskowca – renowacja wg programu prac konserwatorskich (112 m^2)
 - b) czapa z piaskowca na słupku pomiędzy kwaterami 05 i 06 – wymiana uszkodzonej płyty o wymiarach $1,06 \times 0,31 \times 0,04 \text{ m}$
 - c) wypełnienia przęseł i brama wejściowa z rur stalowych o przekroju kwadratowym – renowacja elementów stalowych ogrodzenia i bramy wg pkt. 4.4.2.
 - d) tablice wbudowane w obłożone piaskowcem murowane części ogrodzenia przy bramie cmentarnej – renowacja wg programu prac konserwatorskich

4.4.2. Renowacja elementów stalowych ogrodzenia

Przebieg prac renowacyjnych

- oczyszczenie mechanicznie z produktów korozji
- zmatowienie i odtłuszczenie
- nałożenie warstwy antykorozyjnej
- dwukrotne malowanie farbą do metalu w kolorze RAL 7016 Anthrazitgrau

Zestawienie elementów stalowych:

- dł. rur kwadratowych 40 x 40 = 149 mb
- dł. rur prostokątnych 40 x 80 = 26 mb
- dł. płaskowników 10 x 45 = 706 mb
- długość kątowników 50 x 50 x 4 = 140 mb

4.5. Wykonanie nasadzeń

Teren poza kwaterami, aleją i schodami terenowymi zaprojektowano z przeznaczeniem na trawniki utrzymywane jako krótko strzyżone.

W ramach obramowań wszystkich kwater zaprojektowano nasadzenia okrywowe z bluszczu pospolitego odmiany Hedera Helix Seneta (177 m²), z zaleceniem do tak zamierzonego utrzymania, tj. pielęgnacji bieżącej polegającej na utrzymaniu roślin wyłącznie w ramach obramowania i ściśle przy powierzchni ziemi.

5. WARUNKI WYKONYWANIA PRAC RENOWACYJNYCH I KONSERWATORSKICH

Wszystkie prace renowacyjne i konserwatorskie należy prowadzić zgodnie z projektem, z udziałem nadzoru autorskiego i konserwatorskiego autorów niniejszego projektu budowlanego.

Opracowali: *mgr inż. arch. Maria Balawejder-Kantor*
mgr inż. arch. Andrzej Kasprzak
mgr inż. arch. Wojciech Kołodyński
inż. Włodzimierz Wójtowicz